

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravní-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.
Telefon 8/Vl.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, sreda 19. februarja 1919.

Štev. 41.

Čast jim!

Slučajno sem dobil nemški list v roke in ondi bral, da je štajerski deželni svet vzel poročilo mariborskih odposlancev na znanje in jim izrekel za trudapolno delo priznanje in zahvalo. Rudečica me je oblila, ko sem to bral in bilo me je nekoliko sram. Kaj pa mi? Mi nič manj trudapolno delo naših mož kot nekaj samo ob sebi umljivega molče prebavljamo in vendar bi imeli dosti več vzroka biti hvaležni našim voditeljem ko Nemci svojim.

Kakor je dr. Sernec prepričevalno obrazložil na shodu 16. t. m. v Narodnem domu, je bilo več poskusov, iztrgati nam Maribor iz rok, vsled čuječnosti naših voditeljev in njihovega spretnega nastopa odbitih. Prvenstvo zaslug gre brez dvojbe generalu Maistru, kojemu so priredili zborovalci v Narodnem domu prirčne ovacije. Poleg njega pa nam je le še omeniti sodelovanja poverjenikov dr. Žerjava in dr. Verstovška pri sklepanju pogodbe radi začasnega zasedanja, istotako dr. Rosina in dr. Hohnjeca; slednja sta se udeležila pogajanj z ameriško komisijo in z Nemci, in je pred vsem dr. Rosina, naš zaslužni prvoboritelj, prisostvoval pogajanjem od konca do kraja in zelo spretno in stvarno zastopal slovenske težnje in nadzoroval pismeno sestavo dogovora, kar pri tako zvitih in spretnih nasprotnikih ni bilo baš lahka naloga, in kar zamore najbolje le ta presojati, ki ve, kako se pri takih pogajanjih utrujajo živci.

Nehvaležno bi pač tudi bilo, ako se na tem mestu ne bi spominjali zaslug našega vrlega tolmača g. dr. Rapoca, ki je s svojim popolnim obvladanjem angleškega in francoskega jezika in s spretnim, naglim prestavljanjem silno olajšal, ja celo sploh omogočil neposredno občevanje z ameriško in francosko komisijo in nam tako pomagal, kakor bi nam padel iz neba.

Vsi ti so se popolnoma nesebično žrtvovali narodni stvari in bodi jim tem potem izrečena javna zahvala. Naj našemu narodu pred vsem na tej kritični točki ob severni meji nikoli ne manjka v potrebi takih mož, ki zastavijo tako spretno svoje sile za narodov blagor.

Omeniti mi je še prihoda bataljona srbskih vojakov. Slovensko občinstvo je srčno želelo jih pozdraviti kot brate in jim izreči javno zahvalo, da so nam prišli v kritičnem trenutku na pomoč. Žal, da nam sedanje težavne razmere glede kurjave in razsvetljave onemogočijo vsako prireditev. Slovenci ob meji pa vemo ceniti bratsko ljubezen, ki je vodila one slavne junake iz Soluna, ki več let niso videli svojega doma, mimo domače hiše, mimo lastnega doma naprej, odrešiti svoje brate in priti nam na pomoč, ko nam je grozila nevarnost.

Prirastlo je tisoč pušek, prirastlo pa je stotisoč duš, ker se je s tem udeležila skupnost armade in skupnost sovražnika, in se čutimo varne v okrilju skupne države. Izrekam željo, da bi ta čuvstva mariborskega slovenskega občinstva tolmačili poklicani faktorji našim srbskim bratom, z nado, da bi se kmalu podala prilika, da občinstvo samo prepriča srbske vojake o svoji iskreni bratski ljubeznji do njih.

Političen pregled.

Kralj Peter odpovedal prestolu? Francoski listi prinašajo vest, da se namerava kralj Peter po sklenjenem miru odpovedati prestolu na korist prestolonaslednika Aleksandra.

Prehranjevalni minister odstopil. Minister za prehrano Miloje Jovanović je podal ostavko.

Za varstvo otrok. Te dni so se pričela v Belgradu pod predsedstvom min. podpredsednika dr. Korošca posvetovanja o sestavi načrta glede ureditve državnega varstva otrok. Razen ministra in načelnikov uradov sodelujejo tudi zastopniki ministra za socialno politiko, zastopniki Hrvatske, Dalmacije,

Bosne in Hercegovine ter člani društva za varstvo jugoslovanske mladine.

Tajne pogodbe zaveznikov glede jugoslovanskega ozemlja in Amerika. Da opušča Italijane polagoma prejšnja gotovost in brezskrbnost glede uspešnosti njihovih imperijalističnih teženj, je razvidno iz nekaterih člankov v italijanskih časopisih, v katerih pripravljajo, seveda zelo oprežno, na eventualen preobrat v jadranskem problemu. »Secolo« pravi, da Italijani ne smejo pričakovati, da se bo njihovim željam kar tako gladko ustreglo. Wilson in Amerikanci s hoh priznavajo tajne pogodbe zaveznikov, sklenjene brez udeležitve Amerike, le v toliko v kolikor se strinjajo s 14 točkami Wilsonovimi; v kolikor se pa ne ujemajo z njimi, so brez vsake veljave in jih Wilson ne bo priznal. Zavezniki pa so se, kar je najvažnejše, zavezali, da bodo sklepali mir edinole na podlagi 14 točk Wilsonovih.

Wilson se je odpeljal nazaj v Ameriko. Italijani nočejo sprejeti predloga Jugoslovancov, da bi Wilson razsodil spor med obema narodoma. Končno se bo vprašanje rešilo še le tedaj, ko se Wilson vrne iz Amerike.

Volitve v Nemški Avstriji. Od 255 mandatov nemško avstrijske narodne skupščine je bilo dosedaj izvoljenih 162 poslancev. Od teh je: 70 socialdemokratov, 67 krščanskosocijalcev, 23 nemških liberalcev, 1 židovski nacionalc in 1 Čeh.

Nemčija zasluži kazni za dovršene zločine. Od inozemskih žurnalistov intervjuirani minister za zunanje stvari Pichon je izjavil, da Nemčija mora razumeti, da je premagana in da zasluži dovršeno zločinstvo kazni. O priklopitvi Nemške Avstrije k Nemčiji do sedaj še ni bilo govora. To odvisi od rešitve teritorialnega vprašanja, ki je sedaj v Avstriji na dnevnem redu in katero se sedaj še proučuje. Francoska vlada je izjavila, da se protivi temu zedinjenju, morebiti so pa drugi drugačnega mnenja. Francija ne bo napravljala Nemčiji, ki proizhaja iz sedanjih normalnih volitev, kar se tiče njenega priznanja, nobenih sitosti. Sklep takojšnjega miru ovirajo naposled samo nerešena vprašanja glede Nemčije, Avstrije, Belgije, Turčije in novih držav.

Mariborske novice.

Umrl je v Gradcu profesor Jonasch, ki je več let podučeval na mariborski realki.

Okrajni šolski svet ima danes sejo, v kateri se bodo nastavili slovenski šolski vodje. Višji šolski svet je izdal nalog, da se imenujejo najboljše kvalificirane slovenske učne moči.

Brezobziren boj oderuhom! Na našem trgu se je v zadnjem času razvilo že prav škandalozno oderuštvo, ki ga tem bolj občutimo, ker mestna aprovizacija skuša na vse strani znižanje cen. Zlasti z moko in žitom se prodajalci naravnost norčujejo s pretiranimi cenami. Posrečilo se je zasačiti enega teh oderuhov. Slučaj je zanimiv, ker dokazuje, koliko dobička se da napraviti samo pri eni vreči in kako ta oderuška kupčija zastruplja že tudi kmetško prebivalstvo. Kmet iz Čakovca je tukaj prodajal koruzo po 2 K 90 v liter, dočim je od državne policije prijet, sam priznal, da je doli v Čakovcu dobil koruzo 1 kg po 80—90 vin., k večjem po 1 K. Policijska oblast bo morala na trg postaviti še več organov, ki bodo od prodajalca do prodajalca revidirali cene, kajti to oderuštvo ima svojo podlago na prekupeh, ki naše blago vtihtaplajo v Nemško Avstrijo.

Južna železnica. Čehoslov. tiskovni urad poroča: Ravnateljstvo južne železnice opozarja, da ne more odslej naprej vsled netočnega in nezadostnega dovoza premoga jamčiti za reden promet na svojih progah. Potniki naj s tem računajo, da se bo v prihodnjih dneh eden ali drugi vlak moral ustaviti, če bo pa potrebno, tudi več vlakov.

Pozor na sovražne agente! Po deželi širijo nekateri ljudje vesti, da bodo morali vsi moški od 18. do 60 leta v Sloveniji k v jakom. Ni treba še posebej opozarjati, da so te vesti popolnoma izmišljene. Pazite na ljudi, ki take novice razširjajo, ker jih trosijo z namenom, da sejejo med ljudi zbeganost in nezadovoljnost.

Več reda na trgu! Če gre človek kdajkoli pro trotoarju na Glavnem trgu, mora biti srečen, da ga ne stlačijo. Preveč se namreč trpi gavanja, da se gotovi ljudje, ki tam okrog več ali manj samo zijala prodajajo, zbirajo v gruč in tam po celo uro postajajo ter na ta način zapirajo prehod tistim, ki morajo iti po trotoarju. Mislimo, da bi malo bolj energični nastop naše sicer vzorne policije tudi s tem neobdobjem k malo napravil red.

Da je Maribor brez plina so krivi Nemci. G. gerent dr. Pfeifer je izposloval že minoli mesec več vagonov ostrovskega premoga, a Nemška Avstrija ne dovoli izvoza. Da pri nas trpi trgovina in obrt, kriv je zagrizeni nemški Mihelj.

Grozne obsodbe železničarjev. Te dni se je vršila pred italijanskim vojnim sodiščem razprava proti 63 stavgujočim železničarjem, ker so v noči od 1. na 2. februarja 1919 zapustili delo na državnem in južnem kolodvoru. Obsojenih je bilo 56 železničarjev in sicer na ječo od 2—5 let in na denarno globo 200—2000 lir.

Proga—Špilje—Radgona je že opravljena in se je osebni promet otvoril.

Razburjenje vsled rekvizicije konj. Rekvizicija konj je ne le pri nas, ampak zlasti na obmeji povzročila mnogo razburjenja, ki bi bilo lahko izostalo, če bi gotovi gospodje imeli malo več — srca. Doli okoli Konjic in Celja so kmetje odveč konje brezskrbno klali, tu pa taka — strogost.

Madžarske domišljije. »Agenzia Stefani« je pred dnevi javljala, da je madžarska vlada v Budimpešti pred kratkim prejela od jugoslovanske strani spomenico, ki zagovarja državnopravno zblizanje Ogrske z Jugoslovani. Osnova bi naj se nekak dualistični sistem, med obema državama naj bi se sklenila personalna unija. Na čelu obeh držav naj bi bil regent Aleksander. Spomenica pravi, da bi s tako rešitvijo prestala okupacija madžarskega ozemlja ter bi se jamčila teritorialna integriteta Ogrske.

Kavcije za vojne ujetnike. Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu je še vedno naloženih nekaj kavcij za vojne ujetnike. Položitelji teh kavcij se zadnjikrat pozivajo, da do 1. marca 1919 vzdignejo te kavcije, ker se drugače pošljejo te vsote likvidacijski komisiji v Ljubljano.

Socializiranje industrijskih podjetij na zadružnem temelju pod kontrolo vlade je sklenil vojni kabinet na Angleškem.

Avstrijske znamke veljajo na Čehoslovanskem samo do konca februarja. Kaj pa pri nas?

Stoletje „brez šnopsa“ se bo imenovalo prihodnje stoletje. Neko ameriško društvo z imenom Anti-Saloon-League namerava doseči prepoved alkohola v vseh državah po celem svetu. Že so poslali zastopnike na Angleško, da delajo v tem smislu. Upajo, da bodo v desetih letih dosegli svoj namen.

Strašna železniška nesreča pri Nabrežini. Pri Nabrežini se je 17. febr. odtrgalo od vlaka, ki je peljal iz Trsta proti Nabrežini, 6 vagonov, ki so drveli nazaj proti Trstu in zadeli ob vlak, ki je vozil nasproti. Mrtvih je bilo 150 oseb in sicer so bili to italijanski vojaki, ki so se vozili na dopust.

Vsa živila in drugo blago, ki ga prodaja mestna prodajalna na Stolnem trgu, se oddaja samo na družinske pole. — Sol se dobiva kg po 1 K v mestni prodajalni na Stolnem trgu na družinske pole. Sol se prodaja samo prebivalcem mesta Maribor.

Dopisi.

Popotnik po Studencih. Rad bi bil cerkev pogledal, pa sem jo našel zaprto. Pozneje sem zvedel, da je cerkev že nekaj časa zaprta, da je bila preje tu vsako nedeljo božja služba. Ker so jo opravljali slovenski duhovniki, so protestantovski pa tudi katoliški hajlovci toliko časa oskrnjevali tudi ta sveti kraj, da ni drugega preostalo, kakor cerkev zapreti. Nemška kultura je šla celo tako daleč, da ko je duhovnik slovensko molil ali govoril, so nemčurji, posebno pa babnice, začeli kar na glas vpiti, med vpitjem so demonstrativno zapustili cerkev in tako motili službo božjo. Neverjetno se mi zdi, zakaj — če se je res tako godilo — se cerkvena oblast ni pobrigala, da bi dotični suroveži prejeli svojo plačilo. (?) Saj je blizu cerkve orožniška postaja in prusovski kulturonošci gotovo niso tako daleč v sorodstvu z orožniki, da bi se jih ti bali izročiti tja, kamor take barabe spadajo.

Razne novice.

Ali bo kmalu konec draginje? Dunajski trgovski gremij je bil razposlal svojim članom vprašanja, kdaj in za koliko se bodo znižale cene raznemu blagu. Vsi odgovori se izzevnevali v mnenje, da draginje ne bo še tako brž konec. Kar se tiče čevljev, na uvoz ni veliko misliti, ker so nevtralne države prepovedale izvoz. Galanterijsko blago se tudi ne bo hitro pocenilo, razen če bi vsled zastoja trgovine trgovci začeli iz strahu prodajati svoje velike zaloge. Krtače in glavniki, ki so dosegli nenavadno visoke cene, ne bodo prej cenejši, dokler se železniški promet ne uredi. Porcelan in steklo bosta še nekaj časa draga, ker avstrijski industriji še vedno manjka premoga, zaloge so majhne, a inozemskih naročil je oglašanih že veliko. Za gumijasto blago prejkoslej manjka surovin te so izdelki zato zelo dragi. Edino droge so nedvomno prekoračile vrhunec svojih cen. Posebno bodo padle cene žvepla, kakor hitro pride prvi uvoz iz Italije. O svili pravijo poročila, da so cene na svetovnem trgu zelo trdne in da grede cene za

surovo blago še navzgor. Hišna oprava bo po mnenju strokovnjakov še nekaj let ohranila visoke cene, ker nedostaja suhega lesa.

Trinajst vagonov umetnin, ki jih je bila Avstrija uropala za časa vojne, se vozi skozi Trident v Italijo.

Od 135 podmorskih čolnov, ki jih je oddala Nemčija na entento, jih je dobila Anglija 30, Francija 16, Italija 10, Japonska 7, Amerika 4. Ostalih 68 jih stražijo v angleških pristaniščih.

Karikiran klobuk. Neki karikaturist je prišel nekega dne na idejo, da bi karikiral ženski klobuk. Risarija mu je uspela nenavadno dobro, tako, da se je moral sam nasmejati. Začudil pa se je tembolj, ko je pokazal risarijo svoji soprogi, a se ona ni nasmejala ti smešni sličici. »Ali ti ne ugaja?« jo je vprašal umetnik. »Ugaja?« je zategnila mlada dama. »Gotovo, da mi ugaja; to je najlepši, najokusnejši klobuk, ki sem ga videla kdaj v mojem življenju. Čemu pravzaprav tratiš čas za tvoje karikature, ko znaš narediti tako lepe stvari? Takoj grem k modistinji in si dam napraviti takle klobuk.« To je tudi storila. Umetnik pa je spoznal, da se da karikirati vse, samo ženskega klobuka ne.

Panika v kinu. V Zagrebu je bila nastala na čisto nedolžen način velika panika v Metropol-kinu. V orkestru je bila padla z glasovirja jedna sveča na tla, nakar je zaklical eden izmed gledalcev: Ogenj! dasiravno ni bilo nobene nevarnosti za požar. Naravno pa je, da je začela med gledalci nato velika panika in vrisk ter krik in vse občinstvo, ki ni vedelo niti zakaj gre, je navalilo proti izhodom. Ker pa niso prekinili predstave in je kino še vedno ostal v temi, je bila panika še večja. Vidi se, kako so ljudje pod vplivom trenutke in kako se lahko vsled ene nepremišljene besede lahko zgodi velika nesreča.

Pismene poroke ameriških vojakov. Kot poročajo listi, lahko sklenejo ameriški vojaki, ki so v Evropi zakon z onimi dekleti, ki se nahajajo v Ameriki in sicer pismenim potom. Vsebina pisanja mora biti od dotične stranke podpisana poročna pogodba, ki se pošlje na pristojno oblast.

Različno pohištvo se prodaja v Mariboru, Grenzgasse 22. 2—2

Prva jugoslovanska mizarnica v Mariboru

Tegetthoffov trg št. 3

priporoča vsem svojo točno in dobro izdelano pohištvo, zgradje parketnih tla kakor tudi bilardnih miz. S poštovanjem

Rudolf Novak, mizar.

Igrače in galanterija

se zaradi opusta teh predmetov, na drobno kakor na debelo, popolnoma razproda po zelo znižanih cenah v trgovini

Vilko Weixl, Glavni trg 22.

Na prodaj je tudi pet sokolskih telovadnih hlač.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom
Sodnijska ulica 17

priporoča se občinstvu.